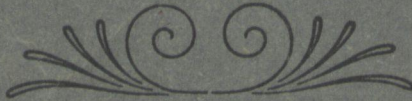

۴۸۷

محمد

بحران فکریز

1933
464

استانبول

انجمن آغا حسان و سید کاظمی

مطبعه و نشر مائے سعادت

۱۳۳۳

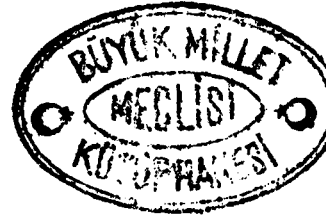
محمد (سابقہ صدر اعظم پر مشتمل خطبہ اشاعت)

بحران فکریہ

Kütüphanesi	
Es. No. :	1937:464
Remiz :	A.C. 164

T. B. M. M. KÜTÜPHANESİ	
TP :	
YUC :	
YER :	70-243
YIL :	
YUK :	
ÇFT :	
KOP :	
LE :	700511

استانبول

احمد حسین انصاری

طبع و اشاعت: ۱۳۳۳

۱۳۳۳

استاندارد ملی
۱۹۱۷-۱۱-۹

۸.۲
بیاده پرینت
رنگ

بحران فکری

مملکتتمزک تعالی و ترقیبسی تأمین ایچون غرب مدینتدن استعانه ضرورتی بزده یکی برصنف متفکر یتشدیردی . بو احتیاجی اطمین ایچون یتیشن بو صنف منور ملنک مقدراتنه هر نوع مراقبه ورقابتدن آزاده برتأثیر اجرا الملکده در .

حالبوکه بوزمره منوره مـنیت غربیه نـک تأثیراتی آلتنده شخصیتنی غائب ایدرک مفرط برغرب پرستشکارلغه مبتلادرکه سلامت ملیه پی ، آنجق کنديسنک دوچار اولدینی بوابتلای مرضی پی مملکته سرایت ایتدیرمکده کورو یور و ترقی و تعالی نامنه وجدان و افکارده انواع بحرانلر تولید ایدرک مملکتنی مظلم مجهولاته طوغری سوروکلہ یوب کوتورو یور .

غرب پرستشکاری اولان بو صنف متفکرینمزک ذهنیتی منشأی بولسان غرب ذهنیتنه هیچ بوجه ایله بکنزه منر . بونلر ، کندی محیطلری حقنده یأسله مالی اوالم و عقیم تنقیدلری ایله تمیز ایدرلر . بومقندين ایضاح و اثبات ایدمه دیریکی ایچون اتهام ، اکلايه مدنی ایچون انکار ایلر . مو حود و واقعی بیلمزده نصل اولمق ایجاب ایدمه جکنی اوکرتنک اـعاسنده بولنور .

مع ذلک ، امیدلری می بر زمان بو صنف متفکره ربط اتمش ، سعادت و ترقیاته عائد نخبه آملنک حصوانی آندن بکله مش ایدک . چونکه ، آنک ایمانندن محروم ، متردد روحنده مندمج او مظلم

بدینلک امیدوار اولانه و مملکتک آمالیله توافق ایده جک برامل
بسلمکه مانع اولدیغنی بیله میوردق .

اونک اومظلم بدینلکی وطننده هر شیئی اصلاحات و تعدیلات ایله
قورتارامیه جق درجهده بوزوق کورمسندن نشأت ایتمکده در . اوبوندن
دولاییدرکه سلاهی، آنجق موجود اولانی ییقبوب آز چوق غربلشمش
اولان وقوف ، منطق و اخلاقه ، فرنگلشمش اولان اجتماعی و سیاسی
تصوراته کوره یکی برهئت اجتماعیله تشکیلنده کورویور .

بوروق و مفکوره ایله موجودی احیا ویرینه علی الاطلاق باشقه سنی
اقامه ارزوسنده بولان و وطنلرنده روحلری ، فکرلری خشنود ایده جک
برشی بوله میهرق هیچ برخط معنوی دویه، بیان انسانلرک وطنلری ایله
نه کی علاقه لری اوله . چکی سؤالی بالضروره توارد ایدر .

بوکیلرک غریب ذهنیتی آز چوق هر خصوصده تأثیراتی حس
ایتدیرمکده درکه تنسیقات و اصلاحات حقنده کی شکل ادراکلری بونک
بارز برمشلیدر . ایضاح ایدلم : بشقه مملکتلرده هر هانکی برشیده
کورولن برمحذور و یا برقصورک لزوم تعدیل و اصلاحی حس ایدیلدیکی
آنده تعدیل و اصلاحنه چالیشیلر . بزده ایسه اصلاحی مطلوب اولان
هرشیک بلا تردد هدمیله یرینه دها ای اولدیغنی ظن ایتدکلری برشکلک
اقامه سی آرزو ایدیلر . بوغیرت پروران نظرلنده تنسیق و اصلاح آرزوسی
موجود اولان رشیک ترک و تبدیله خادم بروسیلهدن بشقه برشی
دکلدر . حالبوکه غربیلر برشیئی منحصرأ محافظه املیله اصلاح ایتک
ایستلر . حاصلی بزده یکیدن احیا ایچون اقایه ، هریده ایسه زوالدن
وقایه ایچون ادامه یه چالیشیلر .

غرب پرستشکارلرینک اکتساب ایدکلری نور معرفت کندیلرینی
تنویر ایتمکدن زیاده بصیرت لری کورلتمکده اولدیغنی و کندیلرینه بونوری
تهیه ایدنلری عیناً تقلید خصوصنده کی جهد و غیرت لریه و غربیلر کی

دوشونوب حرکت ایتمکده اولدوقلرینه داتر نفسلرنده متحصل ذهاب و قناعتلرینه رغماً انلره تماماً ضد بر صورتده دوشونوب حرکت ایلدکلرینی بیله کوره مدکلری شو بسیط مقایسه ایله تظاهر ایدر .

حالبوکه تبدیلاً اصلاح جهته کیمکله حقیقته یکی برشینک تجرب به سندن بشقه برایش یا پلامش اولور . بو ایسه بعضاً پک آجی اولان برطاقم تجرب به لردن متحصل معلومات و مکتسباتدن محروم قاله رق یکیدن برطاقم تجرب به لرده بولنقی یعنی تردد و شبهات انجند قیمتدار و قنغر غائب الیک ، یکی خطار ایشله به ک بالآخره تمیرلرینه چالیشمق و الحاصل اکثریا منعی ملتزم قنالقلردن دها و خیم تدجمله منجر اوله جق بر ملازمته بولنقه محکومیت دیمکدر .

بوندن بشقه تبدیل ماهیه برشینتی دیکرینه مقابل ترکه اجبار دیمک اولدویغندن بر فعل تحکمدن بشقه برشی دکلددر .

بر فعل تحکم کافی درجه ده معنول و محق اولدینی تقدیرده بر حرکت کیفیه اولور . بر حرکت کیفیه ایسه دیکر بر حرکت کیفیه یی تولید ایتدیکندن بالنتیجه حرکات کیفیه حاکم مطلق کسلور . حرکات کیفیه نک اجرای حکم ایتدیکی یرده ده تجربه ، حکمت و اعتدال تاثیردن آزاده قالیر . مجدد مضر اولمقدن و تنسیقاتی ده خفیف و یا شدید مصائب تولید ایلمکدن قور تیله ماز .

غرب پرستشکلرینک بو حالی علل و امراضدن توفی و بر صحت مامیه مالکیت آرزوسیه کب طیه مطالعه سنه قویولان و نهانته نفسی کافه امراض ایله معلول کوردک حیاتی ، آنجق رسوق طبیعی ایله قاتلان دینی تحمل فرسا برابر ، اضطراری و مدید ر اضطراب کبی تلقی ایدنرک حاله بکزر .

اومتفکرینده عینیه افرادندن بولندقلری هیئته دها تام بر صحت

تأمینی املیله استحصال معلوماته چالیشد قلمری حالده نهایت اونی اکه مهلك حالات ردیته ایله مصاب کورویورلر .

استحصال ایلدکلری کافه معلوماتک ، وطنلرینی کندیلرینه برمنبع الم واضطراب حاله کتیرمکدن بشقه بر فائده سی اولمایور . واونلر بو وطنه آنجق غیرمدرك ارثی برحس ایله مربوط قاله بیلورلر .

شوحالات آره سنده کوروان مشابته قطعیه علی الاطلاق اکتساب معلومات ایله تأمین انتدار ممکن اوله میه جفنی اثبات ایدر .

مکتسبات فکریه اصولسز و غایه سز وقوع بولدینی تقدیرده مکتسبلری کبی محیطلرینه مضر اوله جق برطاقم افکار باطله اصحابندن بشقه برشی یتشدیره میه چکی جهته مضر اولور .

بوکونه مکتسبات اربابی ده طبقی هوسکار طب کبی تحصیلارنده اصول و غایه تعقیب ایتمکدن ناشی کندیلرینی معلول بولورلر . هله بتون وقوف و معلوماتلری تجاھل نفس کبی غیر طبیعی براساس اوزرینه قورلمش اولدیقندن مرض بوسبتون پیدای احتلاط ایدرک نوعی جنسنه منحصر برشکله منقلب اولمقده در .

فی الحقیقه غرب پرستکارلرینک مسائل مغنویه ، اجتماعیه و سیاسییه حقنده کی وسعت معلوماتی ایکی صورتله تمایز ایلمکده در : اولاً ؛ بومسائلدن هر هانکیسنه دائر اولسه بزه تعلق ایدن جهتلرینی بیلمه مک و اوکر نمکه تنزل ایتمه مک ، ثانیاً ؛ بزه تعلق اولانلر خارچنده بر جوق اصولار ، مبدألر و احاطه لره واقف بولنمق .

لکن بو اطرادسزلق هیئت عثمانیه نك عرض ایتمدیکی و بوندن دهها غیرمطرد بولنان برحالك نتیجه طبعیسیدر .

هیئت عثمانیه عصر لرجه مقدم تشکیل ایدوب شهرت کیر برمدنیت وجوده کتیردیکی و تاریخ عالمده مهم بروظیفه ایفا ایلدیکی حالده غیر یجیلر کندی حیات مغنویه و اخلاقه سنی ، موضوعات اجتماعیه و سیاسیه سنی ، مبدألرینی

و ادراكاتى و الحاصل دهاسنى تمثيل و موجوديت مليه ، اخلاقه و فكريه سنى تشكيل ايدن شيلرى استخفاف و استحقار ايله رك بونلرى تدقيق و تبعدن منفعت اميد اتميورلر كه تجاهل نفس كبي جهللك اك مشومى اولان برحاله اونلرى القايدن : ه بودر . بوندن ناشيدر كه غرب پرستشكارلرى كنديمزى هنوز تأسس ايدرك موجوديت مليه سنى استحصاله چالیشان يكي طوغمش برجماعت فرض ايدرك درجه ده گذشته و - سلافزك عظمتندن شهه ايديور و بزى حقير كورويورلر . بو طرز عجيده پرورش باب اولان مفكره لريله اكتساب ايتدكلرى معلومات ده نهايت كنديلرني فكرآ مهاجرت روحآده تبديل تابعته سوق ايديور .

شوشرا ئظ داخنده اكتساب ايديلن معلوماتك خود بخود بر قيمت فرديه سى اوله بيلير يعنى مهندس ، طبيب و بونلره مماثل صنعتكارلر تشكيلنه مدارى بولنه بيليرسه ده هر حالده قيمت اجتماعيه سى هيچدر .

علم قياسه قرين و لنجه فائده مند اولور . چونكه انسان آنجق اشيا آره سنده مقايسات ياپه رق امو كونه يي ده ايني آكلايه رق او كا كوره حرركاتنى تنظيم ايدر . بيلمك ، قياس ايتك ديمكدر . بناءً عليه هيئت اجتماعيه مز ايله هيأت سائر آره سنده نافع برمقايسه ياپه رق قدر نفسمز حقنده صاحب معلومات اولمايجه بزدن مترقى ملل اجنيه بيننده نه قدر قياسات ياپه سق ، نه قدر علمى و منطقي نتيجه لره دسترس اوله جق بر اقدار كوسترسك بونلكه كندى جمعيتنك نقصان و قصورلرني كشف و تعميره موفق اوله مايز .

غرب پرستشكارلرينك ذهنيق او مرتبه تغير ايتمشدر كه اكر ثيا غرب معلملرندن او كرنديكلرى شيلرى مضمون حقيقيلرندن بوسبتون بشقه برص - ورتده تلقى ايله كده درلر . بومفرط اجنيلاك اونلرى كندى محيطمزدن آيره آيره نهايت بومحيطك ماهيت و اهميت عظيمه سنى تقديردن عاجز براقيور .

حالبوکه مرهانیکی برحادثه نك طبیعت و ماهیتی نه اولورسه اولسون
اك مهم ، اك اساسلی عاملی زمین حصولی اولان محیط دكلیدر ؟ بوبك
بارز بر حقیقت علمیه ایكن تدقیقات و محاکماتده محیطی نظر اعتباره الموق ضرورتی
لزومی قدر تقدیر اولنمدیفندن محساکه لری منفی بر ماهیت کسب ایدرك
مثبت بر حقیقتدن عاری بولنیور . محیطمزه بیكانه بر وقوف و تصور دن
متحصل بر نوع خیالپرستك ماهیتی اکتساب ایدیور . و هر درلو قیمت
عملیه دن محروم قالیور .

ینه محیطك اهمیت عظیمه سی تقدیر ایدلمدیکسندن دولایی موضوعات
مدنیه نكده - پرستشکاران غرب کبی - تبدیل مکان ایله هریره توافق
ایده جکی ظن ایدیلبور . حالبوکه اومتفکر لر کی اولنرده تبدیل تابعیت
ایدنجه تبدیل ماهیت ایدرك بزلری آجی خسرا نلره مروض راقیور لر .
قید و اشارت ایده کلدیکمز ذهنیتدن متحصل اولان شکل مدخول
ادبیاتمزمدهده بارز بر صورتده تظاهر ایلمکده در . بک نادر استثناردن
ماعدا ادبیات حاضره عثمانیه صمیمیت وجدیتدن عاریدر .

بو ، روحنك دكل فکرمزك بر محصله سیدر . یعنی قیاق اوله رق
ادخال ایدلمش افکار و تحساستدن مرکب صنعی بر محصله در . عثمانلی
روحی ادبیاتمزمدهده خارج طوتولمش اونك یزینه اصلی وموردی مختلف
سیک وربطدن عاری بر چوق انسیقلوپه دنك معلومات اقامه اولنمشدرکه
بو حالده اونی موجب ترجم بر درکه به اینسدره درک ناخوش بر ادای
غیر شخصیت ایچنده رونما اولماسنه خدمت ایلمکده در . حقیقت حالده
ادبیاتمزمدهده افاده معنی ایدن کلمات لسانیه دن بشقه ترککه متعلق هان
برشی کوروله مز . الهام یزینه تصنیع ، حسیات عمیق و صمیمیه یزینه
کسکین و سربست بر ذکا قائم اولمشدرکه بو حال عثمانلی روحنی تقویه
ایلیه جکنه بالعکس گوشه تیور . و ادبیاتمز سالم وقوی ایمانلر وجوده
کتیره جکنه مضر شهیلر ، ترددلر و اعتقادسنزقلر صاچیور و بالنتیجه
مؤثر بر عامل انحلال اولیور .

صنایع نفیسه نك بروح ملی به مالك والهاماته مظهر اولسی ایچون
بروطنی بولنسی ایجاب ایدر .

ایشته بویکی خاصه نك مفقودیتدن ناشیدر که صنایع نفیسه، هنرلرینه
مغرور و فقط محروم دها والهام برطاقم صنعتکارلر الندہ اولمکده در .
غرب پرستشکارانی مملکتده حیات فکریه بی انتشار ایتدیر مکه خادم
اوله جفته او درجه تشویش ایلشدر که بوکون آرتق کاملاً مفقود در
دینه بیله جک برحاله کتیر مشدر . لذا نڈ فکریه و صنعتکارانه دن محروم اولان
مغموم ، محزون و ناخشنود برجمیتده غیر مفید برعلمک اثری بولنان
مرضی بریدینلک ، افکاری تشویش و روحلری اضلال ایدر ک سرعتله
توسع وانکشاف ایلکده در . بو بدینلکک تلقین ایلدیکی خودکام و ذلیل
بر منفعت پرستک ، عثمانلی روحی ایله برلکده عثمانلی غایه املی ده
دوشور مکده در .

غرب پرستشکارلرینک محیطمزه اجرا ایتدکاری تأثیر احکاره
قارشی غرب ذهنیتک محیطنه اولان محی و مجدد تأثیری نظر تأمله
النیرسه او پرستشکارانک محیطلرینه اولدینی قدر غرب ذهنیتسه
هروجه ایله بیکنانه بولندقلری تظاهر ایدر . بنساء علیه بو ذهنیت
غرب ذهنیتسه نسبتله طفیلی برماهیت عرض ایدر . مادامکه جمیتسه بیکنانه قالمقله
برابرینه اونک سایه سنده یشایور . او حالده بو جمیتسه قارشوده برطفیلی
اولمقدن بشقه برشی اوله مز . واکر او ساخته علمیله ایقاع ایتدیکی
تخریبیاتی زماننده توقیف ایله جک اولورسه نهایت کندیبسی کی بو جمعیتی ده
اوروپا جمیاتی تک برطفیلیسی حکمنه تنزیل ایده جکنده شبهه بو قدر .

عجبا قدر دائماً بزى افراطدن تفریطه دوشمکه می محکوم ایده جک ؟
ازمنه سابقده صنوف منوره مرکز الکیوک قصورلری مدنیت غریبه بی
طانیاملری و بویلمه مرکز یوزندن اوکافارشو خصومت پرورده ایللری
ایدی . حالبوکه بو غرب پرستشکارلرینک بو حاله تماماً ضد بردر که به

دوشدکلیرنی کوروپورز . اونلر طانیملرندن دولاینی مملکتلرینه بیانجی
قالیورلر و شعر و خیال ایله متصل شتاب ایتدکلیر مدینت اجنیه یه قارش
مفرطانه بر مفتونیت ایچنده کندیلرینی اونودویورلر . ضدادک غایه
نهائیده اجتماع ایتسی حسینله عنصر مدینت اولمق اوزره نتیجه حسابده
بومتفکرلرک اسکی متفکریندن دهامضر اولدقلری آکلاشیلور .

دونده بوکونده ترقی وانکشافزه حائل اولان نقصان عرفانمز
اولمشدر . جهلمزک بر شکل سابق برده شکل حاضری واردر . شکل
سابق ، ساحه فکر و تجربه ده حیز آرای حصول اولان ترقیاته بییکانه
قالقلمغمز ایدی . شکل حاضری ایسه مقدا تامیله بییکانه سی اولدیغمز
شیلره یك ناقص و ناتمام بر حالده واقف بولتمقغمزدر .

جهالت حاضره مزک خاصه فارقه سی بر خیلی معلومات سقیمه دن مرکب
برغشای کاذبه مستور بولمق اعتباریله جهالتلرک مضر مدینه شایسته
اولان شبه معرفت درکه بزلیر دایما تشبثات جدیه و نافعهدن آلیق ریه رق عالم
مدینت نظر نده کی قیه تمیزی تزیل و مدینت حاضره یه غیر مستعد بولندیغمز
ظنی تولید ایلمکده در . مادونیت حاضره مز ایسه وصوله چالشدیغمز
غایه نك ماهیتی حقنده قطعی بر غفلته دوشمه مزدن متحصدر .

اعتلای ملیمز ایچون مدینت غریبه دن استفاده لزومی هر ناصلسه
بهمه حال غریبلیشمه مز ایجاب ایده چکی قناعت سخیفه سنی تولید ایتدی که
بالجمله مساعیمزی محکوم هزیمت و عقامت ایدن ک اساسلی غفتمز بو اولمشدر .
بو قناعت سقیمه دن سلامتمز اوغورنده هر خصوصده اقوام غریبه پی
تقلیده محکوم بولندیغمز اعتقادی حصوله کلشدر که بوده او قدر یا کاش
و غیر وارددر .

حیفا که بتون بوظنیات واجتهاداته تبعاً اولانجه موجودیت مزله تقلیده
قویولدق . اودر جهلرده موفق اولدق که اعتقادات ، حسیات و عنعناتی ،
علوم و فنونی سراپا تقلیددن عبارت ساخته بر عالم خلق ایده رک ظاهرأ

جاذبه دار و فقط باطناً مهلك آمال و خیالات ایچنده مست و مستغرق
حیاتکذار اولمقدیز . ایشته بوندن طولاییدرکه بتون بیلکجکمز
شمدی به قدر بومغرور و کاذب شبه معرفتک دائره مضیقه سندن خارجه
حقیقه مدی .

صنعت تقلیده آسب کال غیرتسیله اولخه بیله دیکمزی اونو تمق ،
شمدی به قدر یابدنلریمزی کوشه متروکینه آتمق ایسته یورز . زحیه قابل
اجرا بولنان بیله کلریمزله عمل جهته کیده جنک و اولنری دها ازی بیله جنک
ودها ازی احرا اید بیله جنک یرده بالعکس هیچ برزمان ادرک ندیکمز ،
بیله دیکمز شیرلی اجرا ایچون بذل نقدینه غیرت ایدیورز .

هر مجهول و یا نوظهور اولان شیرله کوسترمکده اولایغمز فرط
مجلوبیت بونلرک محسنتات و محاذیرینی بیلمدیکه زدن نشئت ایدیور .
زیرا محاذیرینی بیلمه مزلك کمالرینه اعتقاد ایتیه ککفایت ایدیور .
هر ناخوش و مدخول کوردیکمزی شی معلومز اولدیندن عکس قضیه
اوله رق مجهولی ده نظر لر مزده آمانزی تأمین و دلخواهمزی تطمین
ایده بیله جنک برشی حانده تجلی ایتدیریورز .

حالبوکه بونوظهور و مجهول اولان شیر علی الاکثر تولید ایلدکلری
غیر منتظر برچوق نتایج سیئه سیله بالخاصه عنعنات و اعتیادات موضوعه یی
بیقه رق قیمتدار اولار بعض حسیات و اعتقاداتی رنجیده ایتک صورتیه
موجودیت ماده و مغضوبه لرینی اخلال ایلدیکسندن ناشی ک مترقی ، اک
مسعود ملنلرده بیله عدم اعتماد و حتی اندیشه و تحاشی او یاندیردینغی
کور میورز . یکی و مجهوله قارشلی کوستردیکمز بوانجذاب غریبی نهایتسز
برحبت ترقیورانه کبی تلقی ایدیور و حتی بونکله مفتخرده اولیورز .
حقیقت حاله شمدیکی حالت روحیه و فکریه من خطا آلود مدرکات
و محاکمات اوزرینه مؤسس برعالم کاذب ایچنده یشادینغمز دندر . بو صورتله
عالم حقیقی نظر ادراکزه بیگانه قالیور حقیقتی باطله ، آشکاری خیاله ،

هدایتی ضلاله ، واقعی غیرواقعه و ممکن محاله تردیف ایدرک ال کبید الاحتمال
تربیات و تصوراتدن سعادت تمنی ایدیوروز .

کورولیورکه بیوک خطالر بیوک حقیقتلر قدر ساده در .

غریبلشمک احتیاجنه اولان قناعتمزک بودرجه مشوم نتایج منتهی
اولسی مخالف ملت بولمسننددر . زیرا ملت ایله مدنیت توأم اولمق
اعتباریله غربلشمک آرزوسی کندی مدنیتمزک ترک ویا انکاری معناسی
تضمن ایلدیکندن بالنتیجه کندی ملتیزدن فراغت دیمک اولیور .
فی الحقیقه خیلی زماندنبرو بزله هرنه اوکره تلمش تلقین ایدلمش ایسه
هپ کندی ملی و تاریخی ماملکمزی تشکیل ایدن هر شیک یرین نوین
و غربکاری کوریلن شیرلی اقامه ایلمک غایه سنه معطوف بولمشددر .
برسی چیقوبده آلمانلره سلامتترینک آنجق آلمان حرثنک ، مدنیتنک ،
عرفاننک ترکیله قابل اوله حقی سویله مش اولسه یدی عجبا فصل
برجوابه معروض قالیردی . بویله برادطای سرد ایدن مخاطبیری آلمان
دیه وهله بر آلمان اصلاحیسی دیه تلقی ایدرلمیدی .

المان مدنیتیه بزمنکی آره سنده بوکون موجود اولان فرق عظیمی
کوره رک مقایسه مزی کولونج بولانلریمزده اوله بیلیر . حالبوکه عثمانلی
مدنیتنک دائماً اقوام غربیه نك مدنیتی دوننده قالمش اولدیغنی ظن ایلمک
برذهاب باطلدن عبارتدر . زیرا برزمانلر اونلرک کنه هروجهله فائق
ایدی . و مشوم برداء التقیده گرفتار اولسه یدق بوکونکی فرق بو قدرده
اولمز ایدی .

ذاتاً بو برکیت مقایسه سی دکل بر پرنسپ مسئله سیدر . کندی
مملکتنک حرثی ، مدنیتی ، معرفتی انکار ویا استحقار ایدن ملتیدن
ساقط اولور . و بنا برین اونام ایله اداره کلام حقی غائب ایدر .

افکار و محاکماتمزک نه درین بر تشست ایچنده اولدینی هر طرفده
یوکسه لن بی نهایت شکایانک ولوله سامعه خراشیه ثابتدر . هر طرفده شبهه

و اعتماد سزاق ، درین بر مبالا تسزلق ، هر شیده مجنونانه بر استعجال و صبر سزاق رونما اولیور . هیچ کیمسه کیمه و یا نهیه اینانه جفنی کیمه و یا نهیه حرمت و رعایت ایده جکفی بیامیور . هر کس هر شیدئی بیلیور . فقط هیچ کیمسه بر شی یا پیغه موفق اوله میور . بونکله برابر هر یرده و هر وادیده چشید چشید اصلاحتا پرورانده تعداد ایله یتیمه ر .

ایشته غرب مدینتدن شمدی به قدر تأمین ایده بیلدیکمز کار و استفاده !!!
غرب مدینتدن استعانه تشبثاً مزده کی هزیمت تامه به رغماً شونی اعتراف ایتملیدر که تعالیٰ ملیمز ایچون او مدینتدن بیوک مقیاسده استعانه و استفاضه احتیاج بر مننده یز . آنجق مجربات ذاتیه منزله مبرهنأ ثابت اولمشدر که مدینت غربیه دن حقیقی بر حالده استفاده مز؛ او مدینتی عیناً تقلید ایله ممکن اوله مز . دیگر طرفدن او استفاده به دسترس اولمش سائر اقوامک تجربه لری ده کوسترییور که اجنبی مدینتدن اقتطاف نمرات ، اونی کندی مرنیشه توفیق و تالیب سایه سنده ممکن اوله بیلیر . شو حاله کوره شمدی به قدر تعقیب ایده جکمز خط حرکت ، اوروپا مدینتی شرقلیلشدر مرق یعنی ممکن مرتبه محیطمزه ایصندیر مرق ، مدینتمزک تکمیل و تعالیسی ایچون الزم و اونکله قابل تألیف کوره جکمز شیرلی مدینت غربیه دن اقتباس ایله مدینتمزه تطبیق ایتمک خصوصندن عبارت اولمیدی .
کندی مدینتمزک تکمیلی ایچون ساحه استفاده مزده بولنان بر مدینت فائده دن انتفاع آرزوسی هم فکر ترصد و محاکمه می هم شوق و غیرت و تلمیزی و همده مدرکه و مفکره مزنی انکشاف ابتدیو درک موجودیت معنویه مزنی تقویه به خدمت ایدر که ملتلی غایه سلامتیه ایصال ایده جک یکنه مشروع و طبیعی نخبه ده بودر . بوامل مستحسن صراق و فعالیت میزلی دهها منمر و دهها نافع بر حاله کتیرمک صورتیله متصل تحریک و تشدید ایده جک بر منبه حکمنده در . بوسایه ده هم کندی مدینتمزی همده مدینت غربیه یی بحق تتبع و تعلم ایتمش اولوروز .

بوصورتله غرب مدینتک خواص میزه سنی تشکیل و تفوق قطعینسی تمثیل ایدن فکر فیت اله اصول تجربیه بی تدون ایدرک سرزده ظهور اوله جق بیکلرجه حقائق ایله تعمیرینه موفق اوله جغمز بیکلرجه خطیات آره سنده اوکره نه جکزکه بزم مفکوره من قناعات اخلاقیه اجتماعیه و سیاسیه من تمامیه دینمزدن متحصدر . و بناء علیه اوکا احترام مجبوریت قطعیه سنده بولندینغمز کبی اوزریمزده کی بالمله حقوقنی قبول و تسلیم ایله من ضرور یاتنددر . ادراک ایده جکزکه دینسزک دینلن شی لایتین حالت فکریه سنک برضالاندن عبارت اولوب یوقسه ظن ایدلدیکی کبی برتفوق فکری علامتی دکدر . کذلک اوکره نه جکزکه هر هانکی برقومک موضوعات و عنعناتی ؛ اوزرنده یشادیننی طور اقدن دها قیمتدار اولان وطن معنویسنی تمثیل ایدر . چونکه هر هانکی جمعیت بشریه بی برملت حاله کتیرن عوامل اونلردر . بشقه برقومک زیر تحکمنه کیرن برقوم اراضیسنی دکل موضوعات و عنعناتی غائب ایتدیکندن طولانی استقلالنی ضایع ایدر . زیرا اوزرنده ساکن بولندیننی اراضیسنی اکثریا ترکه مجبور اولماز . و بلکه ده اوندن دها زیاده منتفع اولور . بناء علیه بزم کبی وطن طوپراغنی محافظه اغورنده عصر لردنبرو مبذولاً قال دو لکنده اولان برملت ایچون وطن معنویسنه قارشو بیگانه بولنق ، محبتسزک ، حرمتسزک کوسترمک تصوری مشکل ، آکلاشلماز برخطا اولدیننی کورورز . کرچه زمانه هیچ برشینک مقاومت ایده میه جکی اوموضوعات و عنعناتکده هرشی کبی محکوم تکامل بولندیننی جای انکار دکلسه ده بو حقیقت بزه اولان ارتباطلرینی تقویت و محافظه لرینه غیرتدن بزی مستغنی براقاز . زیرا اوارتباط مرتفع اولنجه تکامل یرینه زواللری طبیعی اولور . شو حالده موضوعات و عنعناتمکز کرک آرزومزله و کرکسه ضربته تسخیر ایله اورته دن قالمسی اسارته سقوطمزدن بشقه برنتیجه تولید ایده من . شوفرقه که برنجی تقدیرده اختیاری ایکنجی تقدیرده ایسه کرهی براسارته کیرلش اولور .

بوکونه قدر پک حقسز اوله رق استحقر ایتدی کمز مدنیتمزه محبت باغلا یوب خدمت ایتک لازم اولدیغنی نهایت تیقن ایده جکز . اومدنیته که بی پایان بر ایمر اطور لقی میدانه کتیره رک کشور لری تمدینه موفق اولمش وقتیه ساده بر تعییر مبحث البشر منزله سنده بولنان ترک کله سندن فرانسز ، انکلیز ، المان کله لری قوتنده بر عامل اجتماعی و سیاسی وجوده کتیرمش و ترک مدینتی ، عرفاتی ، روحنی قبول ایدن هر مسلمانانه عثمانلی ترکی یم دیمک صلاحیتی ویرمشدر .

ایچنده نومیدانه چیرینوب طور دیغمز شو ببحران الیمک سبب یکانه سی مدنیته هر بییه بلاقید و شرط سلوک ایله کندی مدنیتمزی طانیهمق ایسته شمزددر . بو ببحران آنجق او خطای فاحشی بحق ادراک وبالاده ایضاح ایدلیدی طرزده تعمیرینه اقدام ایلدی کمز تقدیرده زائل اوله بیلیر . ایشته آنجق او زمان کندی شخصیتمزی نظر تأمل و اعتباره آله رق کندی وسائط و شرائط حیاتیه منزله کندیتمزه خاص بر طرزده حیات سورمه که باشلارز و بوسایه ده درین بر تشنت ایچنده بولنان روحمز و دماغمز ماضیده کی حضور و انبساطنی یکیدن اکتساب ایدرک استعداد آمزک طبیعی بر جریان داخلنده انکشافی و بونجه سینه لرک اثر انطباعی اولان زحمزک تعمیر و تدایسی ضمننده بزله امکان و چاره کوستره بیله جک مشر وزنده بر فعالیت فکریه ابداعنه موفق اولورز .

